

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-617/10

**Åklagaren
împotriva
Hans Åkerberg Fransson**

(cerere de decizie preliminară formulată de Haparanda tingsrätt)

„Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Domeniu de aplicare — Articolul 51 — Punere în aplicare a dreptului Uniunii — Sancționarea comportamentelor care aduc atingere unei resurse proprii a Uniunii — Articolul 50 — Principiul ne bis in idem — Sistem național care implică două proceduri separate, administrativă și penală, pentru sancționarea aceluiași comportament ilicit — Compatibilitate”

Sumar – Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 26 februarie 2013

1. *Întrebări preliminare — Competența Curții — Limite — Cerere de interpretare a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii — Reglementare națională care prezintă un element de legătură cu dreptul Uniunii — Competența Curții*

[art. 267 TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 51 alin. (1)]

2. *Drepturi fundamentale — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Domeniu de aplicare — Reglementare națională care prezintă un element de legătură cu dreptul Uniunii — Reglementare care sancționează încălcarea dispozițiilor dreptului Uniunii — Acțiune a statului membru care nu este în întregime determinată de acest drept — Aplicabilitatea cartei, precum și a standardelor naționale de protecție a drepturilor fundamentale*

[art. 325 TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 51 alin. (1); Directiva 77/388 a Consiliului, art. 2 și 22, și Directiva 2006/112 a Consiliului, art. 2, art. 250 alin. (1) și art. 273]

3. *Drepturi fundamentale — Principiul ne bis in idem — Cumul de sancțiuni penale și administrative pentru același comportament culpabil — Fraudă fiscală — Încălcarea principiului menționat — Lipsă*

(Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 50)

4. *Întrebări preliminare — Competența Curții — Limite — Întrebări generale sau ipotetice — Întrebare care prezintă caracter abstract și pur ipotetic în considerarea obiectului litigiului principal — Inadmisibilitate*

(art. 267 TFUE)

5. *Drepturi fundamentale — Convenția europeană a drepturilor omului — Raportul dintre convenție și o normă de drept național — Raport care nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii*

[art. 6 alin. (3) TUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 52, alin. (3)]

6. *Dreptul Uniunii Europene — Supremație — Practică judiciară care restrânge obligația de a lăsa neaplicată o dispoziție contrară Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Inadmisibilitate*

(art. 267 TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene)

1. Domeniul de aplicare al Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, potrivit căruia dispozițiile cartei se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Astfel, drepturile fundamentale garantate de ordinea juridică a Uniunii au vocație de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii, însă nu în afara unor asemenea situații.

Curtea nu poate astfel aprecia, din perspectiva cartei, o reglementare națională care nu se situează în cadrul dreptului Uniunii. În schimb, de îndată ce o asemenea reglementare intră în domeniul de aplicare al acestui drept, Curtea, sesizată cu titlu preliminar, trebuie să furnizeze toate elementele de interpretare necesare aprecierii de către instanța națională a conformității acestei reglementări cu drepturile fundamentale a căror respectare o asigură.

(a se vedea punctele 17 și 19)

2. Atunci când o instanță a unui stat membru este chemată să controleze conformitatea cu drepturile fundamentale a unei dispoziții sau a unei măsuri naționale prin care, într-o situație în care acțiunea statelor membre nu este în întregime determinată de dreptul Uniunii, se pune în aplicare acest drept în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, autoritățile și instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită nivelul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și caracterul efectiv ale dreptului Uniunii. În acest scop, atunci când instanțele naționale trebuie să interpreteze dispozițiile cartei, ele au posibilitatea și, eventual, obligația de a sesiza Curtea cu titlu preliminar conform articolului 267 TFUE.

Astfel, sancțiuni fiscale și urmărirea penală pentru fraudă fiscală din cauza inexactității informațiilor furnizate în materie de taxă pe valoarea adăugată constituie o punere în aplicare a articolului 2, a articolului 250 alineatul (1) și a articolului 273 din Directiva 2006/112 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (anterior articolele 2 și 22 din A șasea directivă) și a articolului 325 TFUE și, așadar, a dreptului Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Faptul că reglementările naționale care servesc drept temei sancțiunilor fiscale și urmării penale menționate anterior nu ar fi fost adoptate pentru a transpune Directiva 2006/112 nu poate fi de natură să repună în discuție această concluzie, din moment ce prin aplicarea lor se tinde la sancționarea unei încălcări a dispozițiilor directivei menționate și se urmărește, așadar, punerea în aplicare a obligației impuse de tratat statelor membre de sancționare efectivă a comportamentelor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.

(a se vedea punctele 27-30)

3. Principiul *ne bis in idem* enunțat la articolul 50 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu se opune ca un stat membru să impună, pentru aceleași fapte de nerespectare a obligațiilor declarative în domeniul taxei pe valoarea adăugată, în mod succesiv, o sancțiune fiscală și o sancțiune penală în măsura în care prima sancțiune nu îmbracă un caracter penal, aspect care trebuie verificat de instanța națională.

Astfel, pentru a garanta perceperea integralității încasărilor din taxa pe valoarea adăugată și, prin aceasta, protecția intereselor financiare ale Uniunii, statele membre dispun de libertatea de alegere a sancțiunilor aplicabile. Acestea pot, așadar, să îmbrace forma unor sancțiuni administrative, a unor sancțiuni penale sau o combinație a celor două. Doar atunci când sancțiunea fiscală îmbracă un caracter penal în sensul articolului 50 din cartă și este rămasă definitivă se opune dispoziția menționată ca pentru aceleași fapte să se desfășoare o urmărire penală împotriva aceleiași persoane.

În vederea aprecierii naturii penale a sancțiunilor fiscale, sunt pertinente trei criterii. Primul este calificarea juridică a infracțiunii în dreptul intern, al doilea, natura însăși a infracțiunii, iar al treilea, natura și gradul de severitate ale sancțiunii pe care persoana în cauză riscă să o suporte.

(a se vedea punctele 34, 35 și 37 și dispozitiv 1)

4. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 40-42)

5. Dreptul Uniunii nu reglementează raporturile dintre Convenția europeană a drepturilor omului și ordinele juridice ale statelor membre și nu stabilește nici consecințele care trebuie deduse de instanța națională în cazul unui conflict între drepturile garantate de această convenție și o normă de drept național.

Astfel, deși, așa cum confirmă articolul 6 alineatul (3) TUE, drepturile fundamentale, astfel cum sunt acestea garantate de Convenția europeană a drepturilor omului, constituie principii generale ale dreptului Uniunii și deși articolul 52 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene impune să se dea drepturilor conținute în aceasta corespunzătoare drepturilor garantate de Convenția europeană a drepturilor omului același înțeles și aceeași întindere precum cele pe care le conferă convenția amintită, aceasta din urmă nu constituie, atât timp cât Uniunea nu a aderat la ea, un instrument juridic integrat formal în ordinea juridică a Uniunii.

(a se vedea punctul 44 și dispozitiv 2)

6. Dreptul Uniunii se opune unei practici judiciare care subordonează obligația instanței naționale de a lăsa neaplicată orice dispoziție contrară unui drept fundamental garantat de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene condiției ca această contrariedade să reiasă cu claritate din textul acestei carte sau din jurisprudența aferentă, din moment ce refuză instanței naționale puterea de a aprecia pe deplin, eventual cu cooperarea Curții de Justiție, compatibilitatea respectivei dispoziții cu aceeași cartă.

Astfel, o asemenea practică are ca efect diminuarea eficienței dreptului Uniunii prin faptul de a nega instanței competente să aplice acest drept prerogativa de a face, chiar în momentul acestei aplicări, tot ceea ce este necesar pentru a înlătura dispozițiile legislative naționale care ar constitui eventual un obstacol în calea eficienței depline a normelor Uniunii.

(a se vedea punctele 46 și 48 și dispozitiv 3)